

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ด้านปัญหาสุขภาพช่องปากและการเผชิญปัญหาในการเข้ารับบริการทางทันตกรรม ของผู้รับบริการทางทันตกรรม ในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐบาล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยผู้วิจัยได้นำเสนอการ อภิปรายผลและข้อเสนอแนะของการศึกษา ดังนี้

สรุปและอภิปรายผล

การรับรู้ด้านปัญหาสุขภาพช่องปาก และการเผชิญปัญหาในการเข้ารับบริการทางทันตกรรม อยู่ในเกณฑ์ดี ประมาณร้อยละ 17 และร้อยละ 10 ของการรับรู้ และการเผชิญปัญหา อยู่ในเกณฑ์ต่ำ

สมมติฐานข้อที่ 1

เพศ มีการรับรู้ด้านปัญหาสุขภาพช่องปาก และการเผชิญปัญหาในการเข้ารับบริการทางทันตกรรม แตกต่างกัน จากประสบการณ์การทำงาน พบว่า เพศชาย และเพศหญิง มีการสนใจในการรักษาทางทันตกรรมที่แตกต่างกัน โดยเพศหญิงจะให้ร่วมมือในการรักษา และการปฏิบัติตามตามคำแนะนำของทันตบุคลากรได้ดี โดยสังเกตจากการที่ผู้รับบริการมารับการแก้ไขรักษาในบริเวณที่ได้ทำการรักษาแล้ว นอกจากนี้พบว่าเพศชาย และเพศหญิง มีความสนใจในการรักษาป้องกัน ส่งเสริม และฟื้นฟูสุขภาพช่องปากต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของปีทมา คำหงส์ (2537) ศึกษาเรื่องการรับรู้เรื่องโรคเอดส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการรับรู้เรื่องโรคเอดส์อยู่ในระดับร้อยละ 68.68 การรับรู้เรื่องโรคเอดส์ตามตัวแปรศึกษาที่พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ เพศ ระดับชั้น สถานที่ตั้งของโรงเรียน

สมมติฐานข้อที่ 2

อายุ มีการรับรู้ด้านปัญหาสุขภาพช่องปากแตกต่างกัน โดยอายุ 20 - 45 ปี และอายุ 45 ปีมีการรับรู้ด้านปัญหาสุขภาพช่องปาก มากกว่ากลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี เนื่องจากในวัยเด็กนั้น เด็กยังมีไม่มีความสนใจในการรักษาสุขภาพช่องปาก ซึ่งต่างจากในช่วงวัยทำงานและสูงอายุ เป็นเพราะเมื่ออายุมากขึ้น ความสนใจในการดูแลตนเองก็เพิ่มขึ้น และเห็นความสำคัญของการมี

สุขภาพช่องปากที่ดีด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของ กาญจนา สิมะจารึก (2537) ศึกษาการรับรู้ประสบการณ์ในหอผู้ป่วยผ่าตัดโรคหัวใจแบบเปิด ที่พบว่า อายุมีผลต่อการรับรู้ประสบการณ์ในการผ่าตัดรักษาโรคหัวใจแบบเปิด และอายุต่าง มีการเผชิญปัญหาการเข้ารับบริการทางทันตกรรมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ นางลักษณ์ บุญเยี่ย (2537) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาในผู้ป่วยหลังการผ่าตัดลิ้นหัวใจ ที่พบว่า อายุไม่มีอิทธิพลต่อการเผชิญปัญหาของผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดโรคหัวใจ

สมมติฐานข้อที่ 3

สถานภาพครอบครัว มีการรับรู้ด้านปัญหาสุขภาพช่องปาก และการเผชิญปัญหาในการเข้ารับบริการทางทันตกรรมแตกต่างกัน เนื่องจากการชีวิตคู่ หรือการเป็นครอบครัวนั้น จะมีผู้ที่คอยกระตุ้นเตือนให้คนในครอบครัวรักษาสุขภาพ รวมทั้งสุขภาพช่องปากด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของนางลักษณ์ บุญเยี่ย (2537) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาในผู้ป่วยหลังการผ่าตัดลิ้นหัวใจ ที่พบว่า สถานภาพของผู้ป่วยมีผลต่อพฤติกรรมการเผชิญปัญหาในการผ่าตัดลิ้นหัวใจ

สมมติฐานข้อที่ 4

ระดับการศึกษา มีการรับรู้ด้านปัญหาสุขภาพช่องปาก และการเผชิญปัญหาในการเข้ารับบริการทางทันตกรรมแตกต่างกัน โดยรายได้มากกว่า 22,000 บาท มีการรับรู้ด้านปัญหาสุขภาพช่องปาก มากกว่ารายได้ น้อยกว่า 8,000 บาท และรายได้ 8,001 - 22,000 บาท ทั้งนี้ เนื่องจากการศึกษาทำให้บุคคลมีความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้นส่งผลทำให้มีการรับรู้และการเผชิญปัญหาที่แตกต่างกันออกไปด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของนางลักษณ์ บุญเยี่ย (2537) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาในผู้ป่วยหลังการผ่าตัดลิ้นหัวใจ ที่พบว่าระดับการศึกษามีผลต่อพฤติกรรมการเผชิญปัญหาในการผ่าตัดลิ้นหัวใจ

สมมติฐานข้อที่ 5

รายได้ มีการรับรู้ด้านปัญหาสุขภาพช่องปาก แตกต่างกัน โดยรายได้มากกว่า 22,000 บาท มีการรับรู้ด้านปัญหาสุขภาพช่องปาก มากกว่ารายได้ น้อยกว่า 8,000 บาท และรายได้ 8,001 - 22,000 บาท นั้นแสดงให้เห็นถึงการเข้าถึงการบริการทางทันตกรรม เนื่องจากการรักษาทางทันตกรรม เป็นการรักษามีค่ารักษาที่สูง ดังนั้นเมื่อบุคคลมีรายได้มากสามารถเข้าถึงการบริการได้ดีกว่าบุคคลที่มีรายได้ได้น้อย จึงส่งผลทำให้บุคคลเห็นความสำคัญของสุขภาพช่องปากที่แตกต่างกัน แต่การเผชิญปัญหาในการเข้ารับบริการทางทันตกรรม ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 6

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ด้านปัญหาสุขภาพ กับการเผชิญปัญหาการเข้ารับบริการทางทันตกรรม พบว่า ระดับการรับรู้ด้านปัญหาสุขภาพช่องปาก กับการเผชิญปัญหาการเข้ารับบริการทางทันตกรรม มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ($r = 0.14$)

ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนทางทันตกรรม จำแนกตามความถี่ของความคิดเห็น เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เวลาในการรอรับบริการนานเกินไป (ร้อยละ 88.73) ควรถามความสมัครใจของผู้รับบริการก่อนเสมอ (ร้อยละ 77.87) ใช้เวลาในการรักษาแต่ละครั้งนานเกินไป (ร้อยละ 71.83) ทันตบุคลากรควรเอาใจใส่ในการรักษา (ร้อยละ 68.08) ควรบอกถึงรายละเอียดของการรักษา รวมถึงค่าใช้จ่ายในการรักษา (ร้อยละ 57.28) ไม่ควรใช้คำศัพท์ทางการแพทย์อธิบายกับผู้รับบริการ (ร้อยละ 55.87) ผู้รับบริการที่เป็นเด็ก ควรให้ผู้ปกครองเข้าไปกับเด็กด้วย (ร้อยละ 49.30) ควรจัดทำเอกสารเกี่ยวกับข้อแนะนำต่าง ๆ รวมถึงการปฏิบัติตัวหลังการรับบริการทางทันตกรรม (ร้อยละ 43.17)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะหัวข้อวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะในสถานพยาบาลของรัฐ จึงมีข้อจำกัดในกลุ่มผู้รับบริการ ทำให้อาจขาดข้อมูลซึ่งเป็นประเด็นสำคัญของการรับรู้และการเผชิญปัญหาของผู้รับบริการได้
2. การศึกษาปัจจัยด้านการเผชิญปัญหา ในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาเฉพาะด้านความคิดเห็นเท่านั้น จึงไม่สามารถอธิบายถึงการกระทำที่ผู้รับบริการควรจะทำ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความรู้สึก และความต้องการด้านต่าง ๆ ของผู้มารับบริการ
2. ศึกษาการรับรู้ปัญหาสุขภาพช่องปาก และการเผชิญปัญหาในการรับบริการทางทันตกรรม ในกลุ่มผู้รับบริการในปัญหาที่แตกต่างกัน เช่น ในกลุ่มผู้มาตรวจสุขภาพช่องปาก กลุ่มผู้ที่เป็นโรคฟันผุ กลุ่มผู้ที่เป็นโรคปริทันต์ ฯลฯ